

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0526U000286

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гречкосій Руслан Миколайович

2. Ruslan M. Grechkosii

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0000-9022-7046

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 09.00.04

Назва наукової спеціальності: Філософська антропологія, філософія культури

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 17-09-2026

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача: Акціонерне товариство "Київський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут "Енергопроект"

Код за ЄДРПОУ: 16392628

Місцезнаходження: проспект Берестейський, Київ, 01135, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.053.16

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.15.52, 02.81

Тема дисертації:

1. Культура консьюмеризму в контексті глобалізаційних процесів: антропологічна перспектива
2. The culture of consumerism in the context of globalization processes: an anthropological perspective

Реферат/анотація:

1. Сучасний етап цивілізаційного розвитку відзначається безпрецедентною інтенсифікацією процесів макроекономічної та соціокультурної глобалізації, які вступили у нерозривний, діалектичний та глибоко симбіотичний зв'язок із тотальною експансією культури консьюмеризму. Актуальність представленого дисертаційного дослідження зумовлена тим, що даний синтез давно вийшов за межі суто економічних механізмів обміну та задоволення матеріальних потреб, остаточно набувши статусу онтологічної парадигми епохи пізнього капіталізму. На сьогоднішній день відбувається масштабна, безпрецедентна за своїми наслідками реструктуризація простору, часу, влади та самої сутності людської суб'єктивності, що перетворює людину з автономного творця власної історії на об'єкт контролю та перманентної комерційної експлуатації. В умовах глобальних криз, стрімкої цифровізації та, зокрема, екстремальних екзистенційних викликів, зумовлених повномасштабною війною в Україні, збройними конфліктами низки країн світу

класичні антропологічні, соціологічні та культурологічні моделі втрачають свою пояснювальну здатність. Виникає гостра епістемологічна та практична необхідність у концептуалізації та деконструкції тих прихованих механізмів, за допомогою яких сучасна глобальна капіталістична система трансформувалася з традиційної моделі забезпечення утилітарних благ у тотальну, всеохопну площину символічного, ідеологічного, цифрового та біополітичного конструювання людського буття. Осягнення такого гібридного, багатовимірного явища виявилось неможливим у рамках монодисциплінарного редукціонізму, що зумовило застосування в дослідженні розгалуженої методологічної конструкції, яка органічно інтегрує онтологічний, епістемологічний, аксіологічний та праксеологічний виміри сучасної філософської рефлексії. У дисертаційній роботі виявлено та філософськи обґрунтовано фундаментальну онтологічну інверсію сучасного світоустрою, яка полягає у радикальному переході від економіки матеріальних речей до економіки знаків, симулякрів та ефемерних вражень. Доведено, що класичний марксистський «товарний фетишизм», за якого реальні соціальні відносини маскувалися під відносини між речами, зазнав докорінної мутації в умовах постмодерної гіперреальності, теоретично окресленої Ж. Бодрійяром. Сучасний суб'єкт більше не купує фізичні об'єкти заради їхньої утилітарної чи безпосередньої споживчої вартості, натомість він споживає статусні меседжі, естетизовані культурні коди та ілюзорні варіанти ідентичності. Ринок здійснив безпрецедентну дематеріалізацію споживання, перевівши фокус на тотальну комерціалізацію людського досвіду, афектів та емоцій. Даний феномен набув розуміння в контексті переходу до «економіки вражень», в якій найвищої вартості набуває швидкоплинне, нематеріальне переживання. Ця трансформація ідеально підживлює логіку капіталістичного прискорення, оскільки емоція та враження є принципово плінними феноменами, що не піддаються остаточному привласненню чи накопиченню, а сучасна людина стає приреченою на стан перманентного, нездоланного «емоційного голоду». Цей штучно індукований «голод» гарантує системі безперебійний цикл нових і нових транзакцій, формуючи специфічну культуру, у якій швидкоплинність, мінливість та одноразовість перетворюються з суто виробничих характеристик товару на базові екзистенційні імперативи. Логіка одноразовості, інституціоналізована через стратегії «планового старіння» та швидкої зміни трендів, інфікує міжособистісні відносини, моральні орієнтири та самі основи соціальної солідарності, редукуючи багатогранний життєсвіт людини до набору тимчасових опцій, що підлягають негайній утилізації після використання. Поглиблений онтологічний та семіотичний аналіз дозволив розкрити глибоко міфологічну природу суспільства споживання та його вражаючу здатність інструменталізувати архаїчні когнітивні структури людської психіки. У роботі доведено, що всупереч історичним ілюзіям модерністського раціоналізму та Просвітництва щодо лінійного подолання міфологічної свідомості, сучасний консьюмеризм цілеспрямовано і цинічно паразитує на ній. В умовах прогресуючої секуляризації, екзистенційної самотності та втрати великих об'єднуючих метанаративів сучасна ринкова система пропонує дезорієнтованій людині новітню ерзац-сакральність. Торговельні моли та розважальні центри перебирають на себе соціокультурні функції новітніх храмів, глобальні бренди заміщують божественні та тотемічні атрибути, а сам акт безперервного споживання трансформується у квазірелігійний ритуал, покликаний ілюзорно компенсувати екзистенційну порожнечу та зняти тривогу перед небуттям. Глобальний капіталізм ретельно сконструював багаторівневу ідеологічну архітектуру, що тримається на потужних міфах про «безмежне щастя», «абсолютну індивідуальність» та «неминучий технологічний прогрес».

2. The current stage of civilizational development is characterized by an unprecedented intensification of the processes of macroeconomic and sociocultural globalization, which have entered into an inseparable, dialectical, and deeply symbiotic relationship with the total expansion of the culture of consumerism. The relevance of the presented dissertation research is determined by the fact that this synthesis has long gone beyond purely economic mechanisms of exchange and the satisfaction of material needs, definitively acquiring the status of an ontological paradigm of the era of late capitalism. Today, a largescale restructuring of space, time, power, and the very essence of human subjectivity, unprecedented in its consequences is taking place, transforming humans from autonomous creators of their own history into objects of control and permanent commercial exploitation. In the context of global crises, rapid digitalization, and, in particular, extreme existential challenges caused by the

fullscale war in Ukraine and armed conflicts in a number of countries around the world, classical anthropological, sociological, and culturological models are losing their explanatory power. There is an acute epistemological and practical need to conceptualize and deconstruct the hidden mechanisms through which the modern global capitalist system has transformed from a traditional model of providing utilitarian goods into a total, all-encompassing plane of the symbolic, ideological, digital, and biopolitical construction of human existence. Comprehending such a hybrid, multidimensional phenomenon has proven impossible within the framework of monodisciplinary reductionism, which necessitated the use of an extensive methodological framework in the research that organically integrates the ontological, epistemological, axiological, and praxeological dimensions of contemporary philosophical reflection. The dissertation reveals and philosophically substantiates the fundamental ontological inversion of the modern world order, which consists of a radical transition from the economy of material things to the economy of signs, simulacra, and ephemeral impressions. It is proven that classical Marxist «commodity fetishism», in which real social relations were masked as relations between things, has undergone a fundamental mutation under the conditions of postmodern hyperreality, theoretically outlined by J. Baudrillard. The modern subject no longer purchases physical objects for their utilitarian or direct use value; instead, they consume status messages, aestheticized cultural codes, and illusory variants of identity. The market has carried out an unprecedented dematerialization of consumption, shifting the focus to the total commercialization of human experience, affects, and emotions. This phenomenon has been understood in the context of the transition to the «experience economy», in which fleeting, immaterial experiences acquire the highest value. This transformation perfectly fuels the logic of capitalist acceleration, since emotions and impressions are fundamentally fluid phenomena that cannot be definitively appropriated or accumulated, and the modern individual is doomed to a state of permanent, insurmountable «emotional hunger». This artificially induced «hunger» guarantees the system an uninterrupted cycle of newer and newer transactions, forming a specific culture in which transience, variability, and disposability transform from purely production-related characteristics of a commodity into basic existential imperatives. The logic of disposability, institutionalized through strategies of «planned obsolescence» and rapid shifts in trends, infects interpersonal relationships, moral guidelines, and the very foundations of social solidarity, reducing the multifaceted human lifeworld to a set of temporary options subject to immediate disposal after use. An in-depth ontological and semiotic analysis allowed for uncovering the deeply mythological nature of the consumer society and its striking ability to instrumentalize the archaic cognitive structures of the human psyche. The work proves that, contrary to the historical illusions of modernist rationalism and the Enlightenment regarding the linear overcoming of mythological consciousness, modern consumerism purposefully and cynically parasitizes on it. In the context of progressing secularization, existential loneliness, and the loss of grand unifying metanarratives, the modern market system offers the disoriented individual a new ersatz-sacredness. Shopping malls and entertainment centers take on the sociocultural functions of new temples, global brands replace divine and totemic attributes, and the very act of continuous consumption transforms into a quasireligious ritual designed to illusorily compensate for existential emptiness and relieve anxiety about non-existence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Grechkosii R. (2024). «The Influence of Artistic Kitsch on the Formation of Political Memes» *ESPES. The Slovak Journal of Aesthetics*. Vol 13, No 2 (2024) pp. 117-145. (У співавторстві).
- 2. Grechkosii, R. (2025). «Socio-Anthropological Dimensions of Culture: from Traumatic Consumerism to Smart Consumption» *Anthropological Measurements of Philosophical Research* № 28 (2025) Dnipro pp. 28–38 (У співавторстві).
- 3. Grechkosii, R. (2025). «Hybridization of cultures as a consequence of globalization: risks of loss of independence» *Interdisciplinary research of complex systems*, №27. pp.221-228. (У співавторстві).
- 4. Grechkosii, R., (2026). «Happy Life as a Commodity: Deconstructing Narratives of Success in Global Consumer Culture» *Cultura Científica* №24. pp. 291– 302. (У співавторстві).
- 1.Гречкосій Р. (2025) «Людина в об'єктиві досліджень постнекласичної науки» («Man in the lens of post-nonclassical science research») *Philosophy of science in the historical–philosophical dimension : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 384 p. 48-63; (Розділ у колективній монографії).
- 1.Гречкосій, Р. (2023) «Вплив глобалізації на трансформаційні зміни в університетській освіті: суперечності процесу» *Вища освіта України Теоретичний та науково-методичний часопис* № 4. (91)' 2023 м. Київ, Вид. дім «Гельветика». с. 10–15.;
- 2. Гречкосій, Р. (2023) «Роль міфу в культурі консьюмеризму». *Науковий журнал «Культурологічний альманах»* Вип. 3, 2023 м. Київ, Вид. дім. «Гельветика». с. 112 – 118.;
- 3. Гречкосій, Р. (2023) «Дилеми самоідентифікації в мінливому світі» *Науковий журнал «Культурологічний альманах»* Вип. 4, 2023 м. Київ, Вид. дім. «Гельветика». с. 126 – 131.;
- 4. Гречкосій, Р. (2023) «Консьюмеризм як феномен економічно – ціннісної орієнтації: філософський аспект» *Наукове фахове видання «Актуальні проблеми філософії та соціології»* Вип. 45, 2023 м. Одеса. с. 8 – 13.;
- 5. Гречкосій, Р. (2024) «Місце враження в культурі споживацтва: еволюція ціннісних стратегій консьюмеризму» *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць.* – Вип. 1 (39)- Київ. НАУ, 2024. с. 110 –114.;
- 6. Гречкосій, Р. (2024) «Макдональдизація та діснеїзація як глобалізаційні тренди» *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти Серія «Філософія. Педагогіка»* № 1 (6) 2024 м. Дніпро, с. 7 –14.;
- 7. Гречкосій, Р. (2024) «Системна криза академічного середовища: глобальний вимір» *Вища освіта України Теоретичний та науково-методичний часопис* № 1 (92)' 2024 м. Київ, Вид. дім «Гельветика». с. 19 – 25.;
- 8. Гречкосій, Р. (2024) «Глобалізація в горизонті різних культурних парадигм» *Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Перспективи. Соціально-політичний журнал.* № 2. 2024 м. Одеса, Вид. дім «Гельветика». с. 109 – 115.;
- 9. Гречкосій, Р. (2024) «Вплив постмодерну на формування тенденцій сучасної філософської антропології» *Збірник наукових праць «Humanities studies»* № 20 (97). м. Запоріжжя, Вид. дім «Гельветика». с. 39-44.;
- 10. Гречкосій, Р. (2024) «Традиційне, сучасне та стале споживання: філософський вимір» *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*, № 2. (96) 2024 м. Житомир. с. 118 – 125.;
- 11. Гречкосій, Р. (2024) «Масове виробництво та імператив одноразовості в культурі споживання» *Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицький Державний педагогічний університет імені Івана Франка. Серія «Філософія»* Серія «Філософія». Вип. 49. с. 33 – 45.;
- 12. Гречкосій, Р. (2024) «Глобалізм та антиглобалізм: політика опору» *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії.* Вип. № 57 м. Львів. вид. дім «Гельветика». с. 21– 25.;
- 13. Гречкосій, Р. (2024) «Ефективність потенціалу філософської освіти в бізнесі та управлінні: ресурс «людського фактора» *Вища освіта України Теоретичний та науково-методичний часопис* № 4 (95)' 2024 м. Київ, Вид. дім «Гельветика». с. 19 – 25.;

- 14. Гречкосій, Р. (2024) «Філософські основи new age та самопомогги: між особистою трансформацією та культурою споживання» Наукове фахове видання «Актуальні проблеми філософії та соціології» Вип. 51, 2024 м. Одеса. Вид. дім «Гельветика». с. 50 – 55.;
- 15. Grechkosii, R. (2025) «The human as consumer of biotechnology: Risks and prospects of the technological boom» Збірник наукових праць «Humanities studies» педагогіка, психологія, філософія № 1 (13). м. Запоріжжя, Вид. дім «Гельветика». с. 98– 106;
- 16. Гречкосій, Р. (2025) «Косьюмеризм в Україні в умовах війни: глобальні впливи та національна специфіка» міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика «Вісник гуманітарних наук» № 13 (2025) м. Миколаїв с. 1– 14;
- 17. Гречкосій, Р. (2025) «Філософські виклики культурної глобалізації як маркер сучасної культурної політики» Політологічний вісник: Збірник наукових праць Київський національний університет імені Тараса Шевченка № 97 (2025) м. Київ. с. 29 – 38;
- 18. Гречкосій, Р. (2025) «Глобалізація як філософський і політичний проект у сучасній західній теорії» Політологічний вісник: Збірник наукових праць Київський національний університет імені Тараса Шевченка № 98 (2025) м. Київ с. 26 – 36.
- 1.Гречкосій, Р. (2023) «Війна як індикатор моральних якостей людини: трансформаційні зміни в умовах війни» науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії. Центр українсько-європейського наукового співробітництва 16 листопада 2023 року. Львів Торунь: Вид. Liha-Pres, 2023. с. 49 – 51.;
- 2. Гречкосій, Р. (2023) «Комунікаційні процеси в умовах глобалізації» Соціокультурні трансформації сучасної мови комунікації, збірник наукових праць Національний авіаційний університет. Кафедра філософії 2023 м. Київ. Вид. НАУ, 2023 с. 10 – 12.;
- 3. Гречкосій, Р. (2024) «Домени ціннісних принципів сучасного суспільства» Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 липня 2024 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2024.. с. 70 - 73.;
- 4. Гречкосій, Р. (2024) «Політичне як модус людського існування». Конференція пам'яті професора Г.І. Волинки та 75-річчя від його Дня народження, а також до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова» 1 травня 2024 року, м. Київ 2024, с. 96 – 98
- 5. Гречкосій, Р. (2024) «Інтерпретація влади в комунікативних теоріях» Всеукраїнський «круглий стіл» «Співвідношення соціального-індивідуального у сучасних комунікативних процесах» 10 квітня 2024 року Department of Philosophy All-Ukrainian «roundtable» «Relationship between social and individual in modern communicative processes» April 10-th 2024 м. Київ 2024, с. 27 – 30.
- 6. Гречкосій, Р. (2024) «Вплив глобалізації на визначення культурного топосу». Перша міжнародна науково-практична конференція «Синтез мистецької науки, освіти і творчості в Україні та глобальному культурному просторі» (до 150-річчя з дня народження Августина Волошина) Союз українців Румунії evangélsche hochschule darmstadt (ehd), university of applied sciences uniwersytet rzeszowski súkromné konzervatórium dezidera kardoša v prešove 18 – 19 березня 2024 року, м. Ужгород 2024. с. 69 – 70.;
- 7. Гречкосій, Р. (2024) «Обстоювання цінностей української культури в епоху глобальних змін» Філософський дискурс ХХІ століття: зміст, перспективи, соціально – практичні виміри. Науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії. м. Київ 2024. с 62 – 64;
- 8. Гречкосій, Р. (2024) «Нерівномірність глобалізаційних процесів: перспектива та сценарії розвитку локальних культур». «Всеукраїнський вимір комунікативних процесів у сучасному світі» (в рамках Тижня філософії). Український державний університет імені Михайла Драгоманова кафедра філософії. м. Київ 2024. с 26 – 29.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глушко Тетяна Петрівна

2. Tetiana P. Hlushko

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8759-7975

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=kuj2FqkAAAAJ&hl=uk;>
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/970395>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Газнюк Лідія Михайлівна

2. Lidiya Gaznyuk

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4444-3965

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гомілко Ольга Євгенівна

2. Olha Y. Homilko

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8762-9191

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=gwZlMB4AAAAJ&hl=ru&oi=sra>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217290508>

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнієнко Світлана Григорівна

2. Svitlana Korniienko

Кваліфікація: д. філ. н., доц., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3838-7805

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Андрущенко Віктор Петрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Андрущенко Віктор Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Кліваденко Наталія Іванівна

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна